

СТАНОВИЩЕ

от проф. дсн Валентина Миленкова

за дисертационния труд **„Социални мрежи и медийна грамотност на младите хора в Гърция”**

представен от АТАНАСИЯ ДИМИТРИОС КОНСТАНТОПУЛУ за присъждане на образователно-научната степен „доктор по Социология”

Научен ръководител: доц.д-р Гергана Попова

I. Общо представяне на докторанта и дисертационния труд

Атанасия Константинопулу е родена на 12.03.1984 в Гърция, живее в Илио, Атина. Завършила е филологическо образование (бакалавърска степен) в Гърция и в периода 2020 - 2022 е придобила магистърска степен по училищна психология и по межкултурно образование в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Атанасия Константинопулу от 2022 г. и сега работи като заместващ учител - филолог в гимназии и колежи в Атина като преподава на деца с обучителни затруднения. Участвала е в редица семинари, конференции и работни срещи по теми свързани с образованието на младежи, рехабилитация, съдействие в психологическото им развитие и подкрепа.

Актуалността на представения дисертационен труд е свързана с нарастващото значение на социалните медии, които се превръщат в определяща характеристика на ежедневието на младите хора. Социалните мрежи са платформи за социализация и забавление, като те влияят на комуникацията, обучението и формите на междуличностни отношения. В този смисъл социалните медии формират поведението, уменията и знанията на младите потребители и влияят на различни културни и технологични трансформации, които преформатират социалните взаимодействия и учебната среда. В тясна връзка с навлизането на социалните мрежи и медии е медийната грамотност, която включва способността за критична оценка на дигиталното съдържание, разпознаване на дезинформация и разбиране на механизмите на социалните платформи. Медийната грамотност се превръща в основно умение за 21 век.

Настоящият дисертационен труд представлява опит да се осмисли в теоретичен и практически аспект темата за справянето на младежите със сложността на онлайн информацията, както и да се осмислят рисковете, свързани с фалшивите новини,

дигиталната манипулация и нарушенията на поверителността. Формирането на подобен тип критични умения (особено у младите хора) е важно за насърчаване на отговорното дигитално гражданство. Дисертационният труд е насочен и към едно по-цялостно разбиране на междупоколенческата динамика, която влияе върху развитието на медийната грамотност и използването на социалните медии от младите хора. Този аспект е от решаващо значение за разработването на цялостни стратегии, които включват не само училищата, но и семействата в насърчаването на безопасни и информирани дигитални практики. В този контекст, се отстоява идеята за това как образователните институции могат да подкрепят развитието на умения за медийна грамотност и критично отношение към медийното съдържание, показвайки пресечната точка на технологии, образование и поведението на младите хора.

Дисертацията е с общ обем от 196 страници и е структурирана в увод, три глави, приложение с два въпросника и използвана литература. Тя включва още 56 таблици и 61 графики. Използваната литература обхваща 154 заглавия.

Обект на изследването е феноменът на използването на социалните медии и медийната грамотност в контекста на съвременната младежка култура.

Предмет на дисертационния труд е специфичната връзка между използването на социалните медии и развитието на умения за медийна грамотност сред младите хора в Гърция.

Целта на дисертационния труд е да се изследва връзката между използването на социалните медии и развитието на медийната грамотност сред младите хора в Гърция. В съответствие с целта са формулирани и поредица от задачи, които напълно ѝ кореспондират.

Формулирани са следните хипотези:

1. По-голямата част от младите хора в Гърция използват социалните медии ежедневно предимно за забавление и комуникация, докато образователната им употреба остава второстепенна.
2. Въпреки че младите хора демонстрират високи нива на дигитална активност, тяхната медийна грамотност – особено по отношение на проверка на източниците, разпознаване на дезинформация и разбиране на дигиталните алгоритми – не е на особено високо ниво.
3. Употребата на социалните медии като образователен инструмент допринася положително за обучението на учениците, когато се използва по структуриран и

целенасочен начин, например за достъп до учебни материали или участие в академични групи.

4. Родителските възприятия като цяло са свързани с рисковете от използването на социалните медии, най-вече разсейване, поверителност на личната информация на младежите и време пред екрана, но активното и информирано родителско посредничество остава ограничено.

5. Съществува видима разлика между дигиталното владение (лекота на навигиране в платформите) и нивото на медийна грамотност, което предполага, че честото използване на социалните медии не е равносилно на информирано или критично използване.

Емпиричната част на дисертацията се основава на количествена методология, предназначена да изследва връзката между използването на социалните медии и медийната грамотност сред младите хора в Гърция. Проведени са онлайн проучвания с младежи (студенти, завършили висше образование и работещи млади хора) и с родители на младежи, като са използвани два структурирани електронни въпросника – един за млади хора и един за родители. Чрез съпоставяне на данни, събрани от младежи и техните родители, проучването предоставя многоизмерно и основано на данни разбиране за използването на социалните медии и медийната грамотност в гръцки контекст. И двата изследователски инструмента са разработени в съответствие с етичните стандарти, като гарантират анонимност, информирано съгласие и доброволно участие.

Дисертацията се разгръща в интердисциплинарната рамка на медийната и дигиталната социология, социология на образованието, социална психология, нормативна уредба и образователна практика. Всяка от отделните глави в дисертационния труд съдържа разсъждения, анализи и изводи, показващи авторско присъствие и изследователска отговорност на дисертантката.

Дисертацията е структурирана в три компонента, всеки от които има за цел да допринесе за цялостното постигане на целите и задачите на изследването. Всеки компонент съответства на отделна глава. *Първа глава* изгражда теоретичната рамка, концептуализирайки социалните медийни мрежи и по-конкретно – ролята им в живота на младите хора в Гърция. Тази глава полага основите на дисертацията, като в нея се представят различни дефиниции и типологии на социалните медии, анализира се многостранното им влияние върху комуникацията, взаимоотношенията, обществото и образованието, както и мотивацията на техните потребители. Социалните медии, които

са описани като интерактивни цифрови платформи, базирани на Web 2.0 технологии, които улесняват създаването, споделянето и обмена на генерирано от потребителите съдържание. Акцентираща се върху това как социалните платформи позволяват на посетителите си да взаимодействат едновременно като потребители и производители на съдържание, като се анализира елемента на участието в съвременната дигитална култура. Докторантката описва ползите от социалните медии. Те включват подобрена комуникация, по-лесен достъп до информация и забавления, образователна подкрепа, емоционална свързаност и гражданска ангажираност. Посочва се, че платформите на социалните медии насърчават креативността, себеизразяването и участието в общността, позволявайки на потребителите да развиват дигитални идентичности и да участват в колективни каузи. Анализират се също мотивациите за използването на социалните медии, като се представят както социални, така и психологически теории в тази област. Социалните медии революционизират междуличностната комуникация, улеснявайки асинхронния, богат на мултимедии обмен, който надхвърля географските граници. Особено се набляга на въздействието на социалните медии върху междуличностните отношения, като изследването анализира начина, по който онлайн взаимодействията могат да подкрепят социалните връзки или обратно – да подкопаят качеството им. Националните данни от Гърция показват ранен и широко разпространен достъп до интернет сред децата, нарастващи нива на използване на социалните медии и повишаваща се загриженост относно времето пред екрана и поверителността. Докторантката подчертава необходимостта от внимателно разработване на стратегии за максимизиране на образователните ползи от използването на социалните медии.

Втора глава на дисертацията надгражда теоретичния фундамент, положен в първа глава, като се концентрира най-вече върху пресечната точка на социалните медии и дистанционното образование и задълбочава анализа на медийната грамотност. Изследва се как дигиталните платформи трансформират образователния пейзаж, предимно в гръцки контекст и как медийната грамотност се утвърждава като ключов набор от умения за ориентация в среда на дистанционно обучение. Въз основа на национална и международна литература, се представят както предимствата – повишена гъвкавост, достъп до ресурси и неформални мрежи за подкрепа, така и недостатъците на дигиталните платформи – разсейване, информационно претоварване и предизвикателства при проверката на качеството на съдържанието. Направен е цялостен преглед на концепцията за медийна грамотност, проследявайки нейната еволюция и разширявайки нейната актуалност в дигиталната ера. Медийната

грамотност се определя не само като способността за достъп и използване на цифрови инструменти, но и като способност за критичен анализ на медийно съдържание, разбиране на механизмите зад производството на информация (напр. алгоритми, реклама, пристрастия) и отговорно участие в дигиталните пространства. Представени са и резултати от европейски проучвания - на Европейската комисия и ЮНЕСКО, както и на гръцкия образователен контекст, където медийната грамотност е в процес на формиране като официална политика и приоритет в учебната програма. Показани са и правителствените и институционалните усилия за въвеждане на медийно образование в училищната система, като се отбелязват както напредъка, така и ограниченията им. Докторантката прави преглед на съществуващите образователни програми за медийна грамотност в Гърция, включително пилотни проекти и дейности в училищата. Тези програми основно се концентрират върху онлайн безопасността, дигиталното гражданство и критичното отношение към медиите.

В емпиричния анализ, реализиран в *трета глава* се разширява теоретичната рамка, разработена в предишните глави, чрез събиране и анализ на първични данни. Подробно са описани замисъла, методологията, инструментите и резултатите от проведеното в Гърция емпирично изследване. То включва:

- онлайн анкета, с фокус върху младежите; използван е структуриран въпросник, разпространен по електронен път до 311 души (138 мъже и 173 жени) на възраст от 18 до 25 години. Проучването включва затворени въпроси, фокусирани върху моделите на използване на социалните медии, честотата и целта на ангажираността, нивата на увереност при оценката на дигиталното съдържание и осведомеността за онлайн рисковете и надеждността на информацията. Моделът на извадката е „по удобство“ и включва студенти, наскоро завършили висше образование и млади хора в ранни етапи на заетост или обучение. Анкетата предоставя цялостен поглед върху това как младите хора в Гърция използват социалните медии и техните нива на медийна грамотност. Проследява се също как получените резултати кореспондират на хипотезите.

- онлайн анкета сред родители на млади хора; извадката включва 47 родители на млади хора на възраст от 18 до 25 години. Анкетата е насочена специално към изследване на възприятията, практиките и опасенията на родителите относно използването на социалните медийни платформи от техните деца. Родителите изразяват значителна загриженост относно времето на децата им пред екрана, излагането на вредно съдържание и емоционалното въздействие на включването онлайн. Много от респондентите обаче признават, че им липсват умения или знания, за да насочват или

контролират ефективно децата си. По-голямата част разчитат на ограничителни стратегии (напр. поставяне на ограничения), а не на открит диалог.

Направени са обобщения на получените резултати от емпиричната работа, свързани с това, че: гръцката младеж е силно ангажирана със социалните медии, но няма постоянни умения за медийна грамотност; дигиталните платформи са недостатъчно използвани в образованието или са използвани несистематично без ясни цели и без насоки от преподавател; участието на родителите в дигиталния живот на децата, макар и добронамерено, остава ограничено от пропуски в знанията. А. Константинопулу констатира, че получените резултати напълно потвърждават формулираните хипотези. Подчертава се също необходимостта от по-нататъшни изследвания, по-специално дългосрочни проучвания, които да проследят развитието на уменията за медийна грамотност във времето и да оценят ефективността на различните образователни интервенции.

II. Оценка на дисертационния труд

Сериозно достойнство на дисертацията е систематизацията на различни концепции, които представляват социологическо осмисляне на социалните медии, медийната грамотност и нейното формиране в контекста на образователната среда; ролята на различни политики за придобиване на медийна грамотност, както и мястото на родителите като значими субекти в цялостния социализационен процес.

В допълнение, смятам, че темата и направените разсъждения в дисертацията са с актуално и иновативно звучене, има изразено авторско присъствие и направени оценки, аргументирано са представени различни концепции, възгледи, модели и идеи, които подчертават фокусираността на цялостното изложение. Специално трябва да подчертая проведените две социологически проучвания с метода на онлайн анкетата с младежи и родители, които дават добра емпирична база за получени резултати, върху които се развива дисертационният труд. Също искам да отбележа положените усилия на докторантката при проследяване на получените емпирични резултати и търсене на аналитичния дискурс при правенето на изводи. Подкрепям изведената от Атанасия Константинопулу необходимост от по-активно политическо участие по темата за медийната грамотност и социалните медии, която е от голямо значение за активното гражданство.

Приемам направената **самооценка** на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд.

Авторефератът отразява дисертационния труд и в съдържателен план напълно съответства на представените теми и анализи.

Дисертацията е преминала проверка със системата за антиплагиатство Турнитин и представлява изцяло авторски текст.

Дисертантката е посочила 4 публикации, три от които са в докторантски сборници от проведени докторантски четения във Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

III. Заключение

Смятам, че дисертационният труд **„Социални мрежи и медийна грамотност на младите хора в Гърция“**, представен от редовен докторант АТАНАСИЯ ДИМИТРИОС КОНСТАНТОПУЛУ е един интердисциплинарен труд, който със своето изпълнение бележи сериозни резултати.

На това основание препоръчвам да се присъди образователно-научната степен «доктор по социология» на АТАНАСИЯ ДИМИТРИОС КОНСТАНТОПУЛУ и **гласувам положително.**

27.08. 2025г.

Благоевград

Проф. дсн Валентина Миленкова

OPINION

by Prof. Valentina Milenkova, PhD

on the dissertation "**Social Networks and Media Literacy of Young People in Greece**"

by ATHANASIA DIMITRIOS KONSTANTOPOULOU for the award of the educational and scientific degree "Doctor of Sociology"

Scientific supervisor: **Assoc. Prof. Dr. Gergana Popova**

I. General presentation of the doctoral student and the dissertation

Athanasia Konstantopoulou was born on 12.03.1984 in Greece, lives in Ilio, Athens. She graduated in philological education (bachelor's degree) in Greece and in the period 2020 - 2022 she acquired a master's degree in school psychology and intercultural education at the South-West University "Neofit Rilski". Since 2022, Athanasia Konstantopoulou has been working as a substitute teacher - philologist in high schools and colleges in Athens, teaching children with learning disabilities. She has participated in a number of seminars, conferences and workshops on topics related to the education of young people, rehabilitation, assistance in their psychological development and support.

The relevance of the presented dissertation work is related to the growing importance of social media, which is becoming a defining feature of the everyday life of young people. Social networks are platforms for socialization and entertainment, as they influence communication, learning and forms of interpersonal relationships. In this sense, social media shape the behavior, skills and knowledge of young users and influence various cultural and technological transformations that reformat social interactions and the learning environment. Closely related to the penetration of social networks and media is media literacy, which includes the ability to critically evaluate digital content, recognize disinformation and understand the mechanisms of social platforms. Media literacy is becoming a basic skill for the 21st century.

This dissertation is an attempt to make sense of the topic of young people's coping with the complexity of online information in a theoretical and practical aspect, as well as to make sense of the risks associated with fake news, digital manipulation and privacy violations. The formation of such critical skills (especially in young people) is important for promoting responsible digital citizenship. The dissertation also aims at a more comprehensive

understanding of the intergenerational dynamics that influence the development of media literacy and the use of social media by young people. This aspect is crucial for the development of comprehensive strategies that involve not only schools, but also families in promoting safe and informed digital practices. In this context, the idea of how educational institutions can support the development of media literacy skills and a critical attitude towards media content is defended, showing the intersection of technology, education and the behavior of young people.

The dissertation has a total volume of 196 pages and is structured in an introduction, three chapters, an appendix with two questionnaires and a bibliography. It also includes 56 tables and 61 graphs. The bibliography covers 154 titles.

The *object* of the study is the phenomenon of the use of social media and media literacy in the context of contemporary youth culture.

The *subject* of the dissertation is the specific relationship between the use of social media and the development of media literacy skills among young people in Greece.

The *aim* of the dissertation is to investigate the relationship between the use of social media and the development of media literacy among young people in Greece. In accordance with the aim, a series of *tasks* have been formulated that fully correspond to it.

The following hypotheses are formulated:

1. The majority of young people in Greece use social media on a daily basis primarily for entertainment and communication, while their educational use remains secondary.

2. Although young people demonstrate high levels of digital activity, their media literacy – especially in terms of checking sources, recognizing disinformation and understanding digital algorithms – is not at a particularly high level.

3. The use of social media as an educational tool contributes positively to students' learning when used in a structured and purposeful manner, for example to access learning materials or participate in academic groups.

4. Parental perceptions are generally related to the risks of social media use, most notably distraction, privacy of young people's personal information and screen time, but active and informed parental mediation remains limited.

5. There is a visible gap between digital proficiency (ease of navigating platforms) and the level of media literacy, suggesting that frequent use of social media does not equate to informed or critical use.

The empirical part of the dissertation is based on a quantitative methodology designed to investigate the relationship between social media use and media literacy among young people in Greece. Online surveys were conducted with young people (students, graduates and working young people) and with parents of young people, using two structured electronic questionnaires – one for young people and one for parents. By comparing data collected from young people and their parents, the study provides a multidimensional and evidence-based understanding of social media use and media literacy in the Greek context. Both research instruments were developed in accordance with ethical standards, ensuring anonymity, informed consent and voluntary participation.

The dissertation is developed within the interdisciplinary framework of media and digital sociology, sociology of education, social psychology, regulatory framework and educational practice. Each of the individual chapters in the dissertation contains reflections, analyses and conclusions, demonstrating the authorial presence and research responsibility of the dissertation candidate.

The dissertation is structured into three components, each of which aims to contribute to the overall achievement of the goals and objectives of the study. Each component corresponds to a separate chapter. *The first chapter* builds the theoretical framework, conceptualizing social media networks and more specifically their role in the lives of young people in Greece. This chapter lays the foundation for the dissertation, presenting various definitions and typologies of social media, analyzing their multifaceted impact on communication, relationships, society and education, as well as the motivation of their users. Social media, which are described as interactive digital platforms based on Web 2.0 technologies that facilitate the creation, sharing and exchange of user-generated content. The emphasis is on how social platforms allow their visitors to interact both as consumers and producers of content, analyzing the element of participation in contemporary digital culture. The PhD student describes the benefits of social media. These include improved communication, easier access to information and entertainment, educational support, emotional connectedness and civic engagement. It is argued that social media platforms foster creativity, self-expression and community participation, allowing users to develop digital identities and engage in collective causes. It also analyses the motivations for using social media, presenting both social and psychological theories in this area. Social media are revolutionising interpersonal communication, facilitating asynchronous, multimedia-rich exchanges that transcend geographical boundaries. Particular emphasis is placed on the impact of social media on interpersonal relationships, with the study analysing how online

interactions can support social connections or, conversely, undermine their quality. National data from Greece shows early and widespread access to the internet among children, increasing levels of social media use and increasing concerns about screen time and privacy. The PhD student highlights the need to carefully develop strategies to maximise the educational benefits of social media use.

Chapter two of the dissertation builds on the theoretical foundation laid in chapter one, focusing mainly on the intersection of social media and distance education and deepening the analysis of media literacy. It examines how digital platforms are transforming the educational landscape, primarily in the Greek context, and how media literacy is emerging as a key set of skills for navigating a distance learning environment. Drawing on national and international literature, it presents both the advantages – increased flexibility, access to resources and informal support networks – and the disadvantages of digital platforms – distraction, information overload and challenges in verifying the quality of content. A comprehensive review of the concept of media literacy is provided, tracing its evolution and expanding its relevance in the digital age. Media literacy is defined not only as the ability to access and use digital tools, but also as the ability to critically analyze media content, understand the mechanisms behind the production of information (e.g. algorithms, advertising, biases) and participate responsibly in digital spaces. Results from European studies - by the European Commission and UNESCO - are also presented, as well as the Greek educational context, where media literacy is in the process of being formed as an official policy and priority in the curriculum. Governmental and institutional efforts to introduce media education into the school system are also shown, noting both progress and limitations. The PhD student reviews existing media literacy educational programs in Greece, including pilot projects and activities in schools. These programs mainly focus on online safety, digital citizenship and critical attitude towards the media.

The empirical analysis carried out in the *third chapter* extends the theoretical framework developed in the previous chapters by collecting and analysing primary data. The design, methodology, instruments and results of the empirical study conducted in Greece are described in detail. It includes:

- an online survey, focusing on young people; a structured questionnaire was used, distributed electronically to 311 people (138 men and 173 women) aged 18 to 25. The survey includes closed-ended questions focusing on patterns of social media use, frequency and purpose of engagement, levels of confidence in evaluating digital content and awareness of online risks and the reliability of information. The sampling model is “convenience” and

includes students, recent university graduates and young people in early stages of employment or training. The survey provides a comprehensive view of how young people in Greece use social media and their levels of media literacy. It is also monitored how the results correspond to the hypotheses.

- online survey of parents of young people; the sample included 47 parents of young people aged 18 to 25. The survey specifically aimed to explore parents' perceptions, practices and concerns regarding their children's use of social media platforms. Parents expressed significant concerns about their children's screen time, exposure to harmful content and the emotional impact of online engagement. However, many respondents admitted that they lacked the skills or knowledge to effectively guide or monitor their children. The majority relied on restrictive strategies (e.g. setting limits) rather than open dialogue.

The results of the empirical work are summarized, related to the fact that: Greek youth are highly engaged with social media, but do not have consistent media literacy skills; digital platforms are underused in education or are used unsystematically without clear goals and without guidance from a teacher; parental involvement in children's digital lives, although well-intentioned, remains limited by knowledge gaps. A. Konstantopoulou finds that the results obtained fully confirm the formulated hypotheses. The need for further research, in particular long-term studies, to track the development of media literacy skills over time and to assess the effectiveness of different educational interventions is also emphasized.

II. Dissertation evaluation

A serious merit of the dissertation is the systematization of various concepts, which represent a sociological understanding of social media, media literacy and its formation in the context of the educational environment; the role of various policies for acquiring media literacy, as well as the place of parents as significant subjects in the overall socialization process.

In addition, I believe that the topic and the reasoning made in the dissertation are of a current and innovative sound, there is a pronounced authorial presence and assessments made, various concepts, views, models and ideas are presented in an argumentative manner, which emphasizes the focus of the overall presentation. I must especially emphasize the two sociological researches conducted using the online survey method with young people and parents, which provide a good empirical basis for the results obtained, on which the dissertation work is developed. I also want to note the efforts made by the doctoral student in tracking the obtained empirical results and searching for the analytical discourse when

drawing conclusions. I support the need for more active political participation on the topic of media literacy and social media, which is of great importance for active citizenship, as stated by Athanasius Konstantopoulou.

I accept the self-assessment of the scientific and applied scientific contributions in the dissertation.

The abstract reflects the dissertation and in terms of content fully corresponds to the presented topics and analyses.

The dissertation has been checked with the anti-plagiarism system Turnitin and is a completely original text.

A.Konstantopoulou has listed 4 publications, three of which are in doctoral collections of Ph.D. readings held at the Faculty of Philosophy of the South-West University "Neofit Rilski".

III. Conclusion

I hold that the dissertation "**Social Networks and Media Literacy of Young People in Greece**", presented by a doctoral student ATANASIA DIMITRIOS KONSTANTOPOULO, is an interdisciplinary work that, with its implementation, marks serious results.

On this basis, I recommend that the educational and scientific degree "Doctor of Sociology" be awarded to ATANASIA DIMITRIOS KONSTANTOPOULO and **I vote positively**.

27.08. 2025.

Blagoevgrad

Prof. DSc. Valentina Milenkova